

etti.” denir. Bunun anlamı, “o sözü edilen şey ile kendi arasına kalkanı engel yaptı” demektir. Peygamber (SAV) kelimeyi, şu hadisinde bu manada kullanır: s; s; s; “Bir yarım hurma ile de olsa, (sadaka vererek) kendinizi cehennemden ittika ediniz, (yani koruyunuz).” s; s; s; Bu, “kendinizi, yarım hurma da olsa sadaka vermeyi âdeta kalkan edinerek, o büyük tehlikeye, yani cehennemin ateşine karşı muhafaza ediniz.” demektir. s; s; s; “Takva”, Arap Cahiliyye devrindeaslında, “hayvan olsun insan olsun, canlı varlığın” dışardan gelecek yıkıcı bir kuvvete karşı kendini savunma davranışları” anlamını taşımakta idi. Bu, tamamen maddî bir tehlikeden korunmaktı. Kelime, Kur’an-ı Kerim’de bu öz anlamını yitirmemekle beraber, daha dolgun bir anlam kazanarak yepeni bir kavram olmuştur. Kur’an’ın ona kazandırdığı anlam ile takva, “insanın, emirlerine boyun eğmek ve kulluk yapmak suretiyle kendisini Allah’ın muhafazasına koyarak, ahirette zarar ve elem verecek şeylerden titizlikle korunması, yani günahlardan geri durup hayır olan işlere sarılmasıdır.” Bu anlamda “Allah’tan korkup-çekinip-sakınıp, kulluğu ile kendini koruma altına alan kişiye, “muttaki”, yani “takvalı kişi” denmiştir. Demek ki Kur’an-ı Kerim takva ve muttaki ile bize kâmil bir mümini tarif etmektedir; ama özelliğle onda bulunan Allah korkusunu methoderek ve ona ağırlık vererek anlatmaktadır.

 s; s; s; İnsan, düşünen, etrafını gözleyen, hayatın birçok tehlikelerine karşı ne kadar aciz olduğunun farkında olan bir varlıktır. Bundan dolayı tehlikelere karşı kendini koruma ihtiyacını hisseder, insanı buna sevk eden, fitratındaki korku hissidi. İşte Kur’an, “takva” ve benzeri kelimelerle, insanın fitrî olan bu hissine yönerek onu gerçekten korkulması gereklî olandan korkacak şekilde ayarlar. Çünkü bu ayarlama yapılmaz ise insanın ruh dengesi bozulur, ruhî bunalımlara ve akıl hastalıklarına kapı aralanmış olur. İnsanların çoğunda, korku hissini iyi ayarlanmadığı ve dengesine oturtulmadığı için, diğer bir ifade ile korku asıl korkulması/çekinilmesi gereken Allah’a yönlendirilmediği için, insan bir sürü sahte korkunun elinde huzursuzluğun esiri olmuştur. s; s; s; Fîruzabâdî, takvanın, Kur’an-ı Kerim’de şu beş anlamda kullanıldığını söyler: 1-) Korkmak, 2-) Sakındırma ve korkutma, 3-) Günahtan geri durmak, 4-) İhlâs ve yakın (kesinkes iman) ve 5-) Tevhîd ve doğru şahitlik... s; s; s; Bunlardan ilk ikisi kelimenin lügat anlamı ile son üçü ise istilahî anlamı ile alâkalıdır. s; s; s; Bunlarınlığında bir Kur’an terimi olarak takvayı biraz daha genişçe tarif etmek istersek şunu söyleyebiliriz: s; s; s; “İnsanın, gerçek Tanrısı ve Rabbi olan, göklerde ve yerdekilerin sahibi, her şeyin yaratıcısı, bütün yaptıklarımızdan haberdar ve her şeyi bilici işitici görücü, hikmet sahibi, her şeyi gözetleyen, hesabı çabuk gören, cezalandırması şiddetli olan, bunlar gibi birçok celâl sifatları yanı sıra; rahmet ve mağfiret sahibi, tövbeleri kabul edici olan Cenab-ı Allah’tan, kıyamet gününden ve cehennemden korkarak, kendisini emniyete almak, korktuğu dünyevî ve uhrevî maddî ve manevî azap, gazap ve cezalardan kurtulmak için, hem iman noktasında, hem de amel noktasında tedbir alması, yani iman ederek küfrün-inkârın tehlikelerinden, amel-i salih işleyerek günahların tehlikelerinden sakınıp Allah’ın koruması altına girmesidir.” s; s; s; s; Yani Allah’tan yine Allah’a sıyrılmaktır. Bu yözden âlimlerimiz takvayı şöyile tarif etmişlerdir: s; s; s; “Takva, Allah’ın cezalandırmasından korkarak, Allah’ın verdiği bir nur (hidayet) üzerinde Allah’a itaat etmektir.” s; s; s;

<Takva, nefse muhalefet etmek, hazzı terk etmektir.>
<Nefsi, Allah'a kavuşmaya ve O'nun ihsanına mâni olan şeyden uzak tutmaktadır.> <Allah Teâlâ dışındaki her şeyden uzaklaşıp Cenab-ı Allah'a yönelmektir.>
<Allah'ın dışındakileri Allah'a tercih etmemektir.>
 Kur'an-ı Kerim’i tetkik ettiğimizde, ittika ve takvanın üç kademeli bir anlam ifade ettiğini görürüz:
 BİRİNCİSİ: Ebedî olarak cehenneme girme tehlikesinden korunmak için Allah'a şirk koşmaktan ittika edip (sakinip) imana sarılmaktır.
 İKİNCİSİ: Büyük günahları işlemekten ve küçk günahlarda ısrar etmekten kendini alıkoyarak, bunların cezasını cehennem azabı ile çekmekten sakınarak, bu tehlikeye karşı farz ibadetleri yerine getirmektir. ÜÇÜNCÜSÜ: Kalbi meşgul eden her şeyden temizleyip bütün varlığı ile Allah'a yönelip bağlanmaktadır. Allah şu ayetiyle bu derecede bir takva istemektedir: #1610;#1614;#1575; #1571;#1614;#1610;#1617;#1615;#1607;#1614;#1575; #1575;#1604;#1617;#1614;#1584;#1616;#1610;#1606;#1614; #1570;#1605;#1614;#1606;#1615;#1608;#1575;#1618; #1575;#1578;#1617;#1614;#1602;#1615;#1608;#1575;#1618; #1575;#1604;#1604;#1617;#1607;#1614; #1581;#1614;#1602;#1617;#1614; #1578;#1615;#1602;#1614;#1575;#1578;#1616;#1607;#1616; “Ey iman edenler, Allah'a, O'na yaraşır biçimde ittika edin.” (ÂL-i İMRAN SURESİ – 102. AYET) Rasülullah (SAV)’in şu hadisi de takvanın bu son mertebesine işaret etmektedir: “Kişi dinen sakıncılı şeyleri yapma tehlikesine düşmeyeyim diye sakıncılı olmayan şeyleri de terk etmedikçe muttakiler derecesine ulaşamaz.” Bir diğer hadis-i şerifte terk edilmesi gereken bu şeyler açıça şöyle belirtilmiştir: “Helâl olan şeyler ve haram olan şeyler bellidir. Bu ikisi arasında helâl mi haram mı olduğu belirsiz bazı şeyler vardır ki, birçokları onları bilmezler. Bu şüpheli şeylerden kim ittika eder (sakinrsa) dinini ve şerefini korumuş olur. Kim de şüpheli şeylere dalarsa, hayvanların olatılması yasak koruluk kenarında hayvan olatan çoban gibi, çok sürmez yasak bölgeye(haramlara) dalar. Haberiniz olsun her padişahın girilmesini yasaklıladığı bir korusu vardır. Dikkat edin Allah'ın yeryüzündeki korusu da haram kıldığı şeylerdir.” Bakara suresi’nin 177. ayeti takva sahibi kişilerin niteliklerini çok güzeli bir şekilde özetlemektedir. Bu ayette Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır: #1604;#1617;#1614;#1610;#1618;#1587;#1614; #1575;#1604;#1618;#1576;#1616;#1585;#1617;#1614; #1571;#1614;#1606; #1578;#1615;#1608;#1614;#1604;#1617;#1615;#1608;#1575;#1618; #1608;#1615;#1580;#1615;#1608;#1607;#1614;#1603;#1615;#1605;#1618; #1602;#1616;#1576;#1614;#1604;#1614; #1575;#1604;#1618;#1605;#1614;#1588;#1618;#1585;#1616;#1602;#1616; #1608;#1614;#1575;#1604;#1618;#1605;#1614;#1605;#1614;#1594;#1618;#1585;#1616;#1576;#1616; #1608;#1614;#1604;#1614;#1604;#1614;#1600;#1603;#1616;#1606;#1617;#1614; #1575;#1604;#1618;#1576;#1616;#1585;#1617;#1614; #1605;#1614;#1606;#1618; #1570;#1605;#1614;#1606;#1614; #1576;#1616;#1575;#1604;#1604;#1617;#1607;#1616;

وَالْيَوْمِ
الآخِرِ
وَالْمَلآئِكَةِ
وَالْكِتَابِ
وَالنَّبِيِّ
ينَ وَآتَى
الْمَالَ
عَلَى
حُبِّهِ
ذَوِي
الْقُرْبَى
وَالْيَتَامَى
وَالْمَسَاكِ
ينَ وَابْنَ
السَّبِيلِ
وَالسَّآئِلِ
ينَ وَفِي
الرِّقَابِ
وَأَقَامَ
الصَّلاةَ
وَآتَى
الزَّكَاةَ
وَالْمُوفُونَ
بِعَهْدِهِمْ
إِذَا
عَاهَدُواْوَ
الصَّابِرِينَ
ال㻥ِي
الْبَأْسَاء
والضَّرَّاء
وَحِينَ
الْبَأْسِ
أُولَـئِكَ
الَّذِينَ
صَدَقُوا
وَأُولَـئِكَ
هُمُ
الْمُتَّقُونَ : &nbs; &nbs; &nbs; “(İbadet ederken) yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz “birr”, yani gerçek iyilik değildir. Fakat asıl iyilik, Allah’a, ahiret gününe, melek'lere, kitaba ve peygamberlere iman eden; malını (Allah) sevgisi ile (veya mala düşkün olduğu halde) akrabaya, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenenlere ve (kölelerle esirleri) kurtarmaya veren, namazını kılan, zekâtını veren; ahitleşikleri zaman (sözlerinde) sözlerini yerine getiren;

zorda, darda ve savaş zamanında sabreden (kimselerin yaptıgıdır). Sadıklar onlardır ve onlar takva sahiplerinin ta kendileridir.” (BAKARA SURESİ – 177. AYET)
 Bu ayetle ilgili olarak Hz Peygamber (SAV) şöyile buyuruyor:
 “Kim bu ayete uygun hareket ederse, imanını kemale erdirmiş olur.” Ayrıca onlar öfkelerini yutarlar, insanları affederler:
=الَّذِينَ
يُنفِقُونَ
فِي
=السَّرَّاء
وَالضَّرَّاء
وَالفِقُونَ
يُنًَ
=الْغَيْظَ
وَاللّهُ
يُحِبُّ
=الْمُحْسِنِي
نَ: “O takva sahipleri ki, bollukta da darlıktı
da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah ta güzel
davranışta bulunanları sever.” (ÂLÌ – İMRAN SURESİ –
134. AYET) Hata ve günahlarından dolayı hemen tevbe
ederler:
وَالَّذِينَ
إِذَافَعَلُواْ
واْ فَاحِشَةً
أَوْ
ظَلَمُواْ
أَنْفُسَهُمْ
ذَكَرُواْ
اللّهَ
فَاسْتَغْفَر
ُواْلِذُنُوب
ِهِمْ وَمَن
يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ
إِلاَّ
اللّهُ
وَلَمْ
يُصِرُّواْ
عَلَى مَا
فَعَلُواْ
وَهُمْ
يَعْلَمُونَ;
 “Yine onlar ki, bir kötülük yaptıklarında, ya da
kendilerine zulmettiklerinde Allah’u hatırlayıp qünahlarından dolayı hemen

tevbe-istiğfar ederler. Zaten gümrahları Allah'ın başka kim bağışlayabilir ki! Bir de onlar, işledikleri kürüm;lerde, bile bile ısrar etmezler. (Acirc;Lİ – İMRAN SURESİ – 135. AYET) Gümrahları zleri olduğu gibi geceleri de ibadetten geri durmazlar: 153;1616;1606;1617;1614; 1575;1604;1618;1605;1615;1578;1617;1614;1602;1616;1610;1606;1614;1601;1616;1610; 1580;1614;1606;1617;1614;1575;1578;1613;1570;1582;1616;1584;1616;1610;1606;1614; 1605;1614;1593;1615;1610;1608;1606;1613;1570;1582;1616;1578;1614;1575;1607;1615;1605;1618; 1585;1614;1576;1617;1615;1607;1615;1605;1618;1573;1616;1606;1617;1614;1602;1616;1610;1606; 1603;1614;1575;1606;1615;1608;1575;1602;1614;1576;1618;1604;1614; 1584;1614;1604;1616;1603;1614;1605;1615;1581;1618;1587;1616;1606;1616;1610;1606;1614;1603; 1614;1575;1606;1615;1608;1575;1602;1614;1604;1616;1605;1614;1575;1607;1611; 1605;1617;1616;1606;1614;1575;1604;1604;1617;1614;1610;1618;1604;1616; 1605;1614;1575;1610;1614;1576;1616;1610;1604;1575;1611;1614;1575;1606;1615;1608;1575; 1602;1614;1604;1616;1610;1604;1605;1614;1575;1616;1606;1614;1603;1614;1575;1606;1615;1608;1575; 1602;1614;1604;1616;1610;1604;1605;1614;1575;1616;1607;1615;1605;1604;1616;1607;1616;1605;1618; 1571;1614;1605;1604;1618;1605;1614;1581;1615;1608;1606;1614;1603;1614;1575;1604;1608;1606;1614; 1610;1614;1587;1618;1578;1614;1594;1618;1601;1616;1585;1615;1608;1606;1614;1604;1608;1606;1614; 1571;1614;1605;1618;1608;1614;1575;1604;1616;1607;1616;1605;1618;1581;1614;1602;1617;1612; 1604;1617;1616;1604;1587;1617;1614;1575;1574;1616;1604;1616; 1608;1614;1575;1604;1618;1605;1614;1581;1615;1608;1606;1614;1603;1615;1608;1606;1615;1608;1604; 1605;1616;1610;1614;1575;1607;1614;1610;1604;1605;1614;1575;1616;1606;1614;1603;1615;1608;1604;1605; 1608;1614;1604;1617;1607;1616;1604;1605;1614;1588;1615;1607;1614;1583;1614;1575;1569; 1576;1616;1575;1604;1618;1602;1616;1587;1618;1591;1616;1608;1614;1604;1575;1614; 1610;1614;1580;1618;1585;1616;1605;1614;1606;1617;1614;1614;1616;

03;ُمْ شَنَآنُ
قَوْمٍ عَلَى
أَلاَّ
تَعْدِلُواْ
اعْدِلُواْ
هُوَ
أَقْرَبُ
لِلتَّقْوَى
وَاتَّقُواْ
اللّهَ إِنَّ
اللّهَ
خَبِيرٌ
بِمَا
تَعْمَلُونَ:
 “Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutan, adaletle
şahitlik eden kimseler olun. Bir topluluğa duyduğunuz kin, sizi âdil davranışmamaya itmesin.
Adaletli olun; bu, Allah korkusuna daha çok yakışan (bir davranış) tır. Allah'a isyandan
sakinin. Allah yaptıklarınızı hakkıyla bilmektedir.” (MAİDE SURESİ – 8.
AYET) Ve Allah’ın kitabına ve Rasülü
(SAV)’e gerçek anlamda uyarlar: وَمَن
يُطِعِ
اللَّهَ
وَرَسُولَهُ
وَيَخْشَ
اللَّهَ
وَيَتَّقْهِ
فَأُوْلَئِكَ
هُمُ
الْفَائِزُونَ: “Her kim Allah’a ve Rasülüne
itaat eder, Allah’a saygı duyar ve O’ndan sakınırsa, işte asıl bunlar mutluluğa
erenlerdir.” (NUR SURESİ – 52. AYET) Cenab-ı
Allah, Kur’an’da, bu takvalarına karşılık olarak dünyada iken muttakilere
müjdeler, ilâhî yardım, muzafferiyetler, bereket, ilim, hakkı batıldan ayırmalarına
yardım edecek bir nur/bir yetenek, her işte kolaylık, yeryüzünün mirasını,
ilâhî rahmeti ile ma>firetini, dünyevî azaptan kurtuluş ve felâhı vaat
etmiştir. Ahiretteki nimetlerin ise haddi hesabı yoktur. Naim cennetlerinde, ebedîlik
cennetlerinde, Adn cennetlerinde türlü türlü nimetler o muttakiler için,
takvalarının bir mükâfati olarak hazırlanmış onları beklemektedir.
Çünkü adalet ve hikmet sahibi Allah Teâlâ muttakilerin velisidir;
muttakiler de Allahın velileri, dostlarıdır ve onlara korku ve üzüntü de yoktur. Bu
konuda Allah şöyel buyuruyor: أَلا
إِنَّ
أَوْلِيَاء
اللّهِ لاَ
خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ
وَلاَ هُمْ

يَحْزَنُونَ:الَّذِينَ
آمَنُواْ
وَكَانُواْ
يَتَّقُونَ:لَ
14;هُمُ
الْبُشْرَى
فِي
الْحَياةِ
الدُّنْيَا
وَفِي
الآخِرَةِ
لاَ
تَبْدِيلَ
لِكَلِمَاتِ
اللّهِ
ذَلِكَ هُوَ
الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ;
 “İyi bilin ki, Allah’ın dostlarına korku yoktur. Onlar
üzülmeyeceklerdir. Onlar iman ve ittikâ etmiş olan kimselerdir. Dünya
hayatında da ahirette de onlara müjde vardır. Allah’ın sözlerinde asla değişme
yoktur. İşte bu, büyük kurtuluşun kendisidir.” (YUNUS SURESİ
– 62/63/64. AYETLER) Cenab-ı Allah iman ve takvalarından
dolayı onları dost saymıştır, velisi kabul etmiştir.
KAYNAK : DİYANET AYLIK DERGİ EYLÜL - 2005

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbelər](#)